

**Gemeente
Amsterdam**

Monitor Sociale Veiligheid Openbaar Vervoer 2025: Zaansreek-Waterland

Onderzoek en Statistiek

In opdracht van: Vervoerregio
Projectnummer: 250405
Auteur: Leyla Reches, Iris Regeer
E-mailadres: l.reches@amsterdam.nl

Bezoekadres: President Kennedylaan 923
Post: Postbus 658
1000 AR Amsterdam
Telefoon: 020 251 0333
Website: onderzoek.amsterdam.nl

Foto voorzijde: Bus en trein bij station Purmerend Overwhere, Vervoerregio Amsterdam
(2026)

Amsterdam, maart, 2026

Inhoud

Inhoud	2
Infographic MSVOV	3
Samenvatting	4
Inleiding	6
1 Reisgedrag	9
1.1 Veel jongere reizigers in Zaanstreek-Waterland	9
1.2 Alternatieve vervoermiddelen	11
2 Veiligheid en vermijding	14
2.1 Veiligheid in het OV in Zaanstreek-Waterland wordt beoordeeld met een 7,2	14
2.2 Merendeel van de reizigers voelt zich veilig in het OV	15
2.3 Station Zaandam als onveiligst ervaren	16
2.4 Meer dan een kwart van de vrouwen mijdt weleens specifieke haltes of trajecten in het OV in	18
2.5 41 procent van de reizigers voelt zich veilig in het nachtvervoer in de regio	19
3 Overlast	20
3.1 Meeste overlast in het OV door geluidsoverlast	20
3.2 Incidenten per vervoerder	21
4 Criminaliteit en slachtofferschap in OV	23
4.1 Weinig tot geen criminaliteit in OV volgens reizigers	23
4.2 15 procent van de reizigers slachtoffer van intimidatie in het OV in Zaanstreek-Waterland	24
4.3 Meer aangiftes rondom OV-locaties Zaanstreek-Waterland dan vorig jaar	26
5 Toezichthouders	27
6 Drukke in het OV	29
Literatuurlijst	31
Bijlagen	32

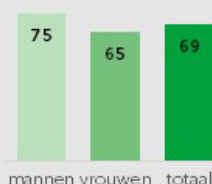
Infographic MSVOV

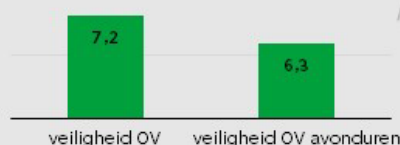
Monitor Sociale Veiligheid Openbaar Vervoer Zaanstreek-Waterland | 2025

Sociale veiligheid in het algemeen beoordeeld met een 7.2, in de avonduren met een 6.3

69% voelt zich veilig in het OV. Mannen (75%) voelen zich veiliger in het OV dan vrouwen (65%).

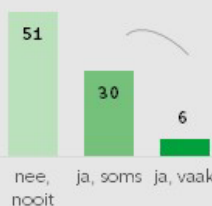
Beoordeling sociale veiligheid in het OV stuk lager in de avonduren

Overlast mensen onder invloed, niet betalende reizigers en hangjongeren, en gebrek aan toezicht en verlichting worden vaak genoemd als redenen voor onveiligheid.

Station Zaanдам als onveiligst ervaren

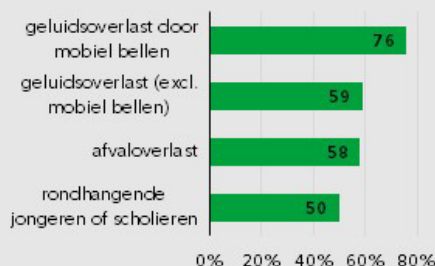
Driekwart vindt het OV te druk

36% voelt zich weleens onveilig door de drukte. Vrouwen (43%) vaker dan mannen (28%).

51% van de reizigers past hun reisgedrag weleens aan vanwege drukte in het OV.

Veel ervaren geluidsoverlast in het OV

De meeste overlast ervaren in de trein.

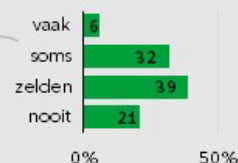
36% van de reizigers reist weleens 's nachts

19% van de reizigers in het nachtvervoer voelt zich onveilig.

Reizigers voelen zich veiliger door toezichthouders

37% weet dat er toezichthouders in het OV zijn. 78% van hen heeft ze weleens gezien

79% van de reizigers die de toezichthouders het afgelopen jaar zagen voelt zich veiliger door hun aanwezigheid.

22% van de reizigers slachtoffer van criminaliteit in het OV

Reizigers in Zaanstreek-Waterland worden het vaakst slachtoffer van intimidatie, met name op treinstations.

Onderzoek en Statistiek
Auteurs: Leyla Rechtes & Iris Regeer

Samenvatting

Met de Monitor Sociale Veiligheid Openbaar Vervoer (MSVOV) wil de Vervoerregio een beeld krijgen van de sociale veiligheid van reizigers in het openbaar vervoer (OV) in Zaanstreek-Waterland. Hiervoor is in 2025 voor het eerst een enquête uitgezet waar 1.533 inwoners uit Zaanstreek-Waterland aan hebben deelgenomen. In de monitor gaat het voornamelijk over de veiligheidsbeleving van reizigers in het OV. Maar daarnaast wordt er ook gekeken naar reisgedrag, ervaren overlast, criminaliteit, toezicht en drukte in het OV.

Jonge respondenten maken veel gebruik van OV in Zaanstreek-Waterland

Van de respondenten in Zaanstreek-Waterland geeft 85 procent aan dat ze de afgelopen 12 maanden gebruik hebben gemaakt van het OV in Zaanstreek-Waterland. Dit is lager dan in Amsterdam (96%) en Amstelland-Meerlanden (88%). Vrouwen maken vaker gebruik van het OV dan mannen. Van de respondenten tussen de 16-34 jaar maakt 100 procent gebruik van het OV in Zaanstreek-Waterland. De bus wordt het meest gebruikt door reizigers in Zaanstreek-Waterland. Van de reizigers maakt 35 procent weleens gebruik van het OV in de nacht (tussen 00:00 en 06:00). Mannen en reizigers tussen de 16 en 34 jaar reisden vaker met het nachtelijke OV. Het vaakst werd de trein gebruikt in de nacht.

Van de reizigers in Zaanstreek-Waterland reist 67 procent voornamelijk alleen. Reizigers van 65 jaar en ouder reizen vaker voornamelijk samen dan andere reizigers.

Reizigers in Zaanstreek-Waterland voelen zich vaker onveilig in het OV dan in Amsterdam en Amstelland-Meerlanden

De ervaren veiligheid in het OV in Zaanstreek-Waterland wordt beoordeeld met een 7,2. Vrouwen en alleen-reizigers geven de veiligheid in het OV gemiddeld een lager cijfer. De veiligheid van het OV in de nacht wordt beoordeeld met een 6,3. Mannen geven ook hier een hoger cijfer dan vrouwen (6,6 en 6,1).

Van de reizigers voelt 69 procent zich (zeer) veilig in het OV. Mannen voelen zich vaker (zeer) veilig dan vrouwen. Het aandeel reizigers dat zich (zeer) onveilig voelt (7%) is hoger dan in Amsterdam en Amstelland-Meerlanden (beide 5%). In de nacht voelt een lager aandeel zich (zeer) veilig in het OV: 41 procent. Ook hier ligt het aandeel dat zich (zeer) onveilig voelt in de nacht (19%), hoger dan in Amstelland-Meerlanden (15%) en Amsterdam (9%).

Reizigers voelen zich het vaakst onveilig bij Station Zaandam (10%) en Station Noord in Amsterdam (9%). Reizigers voelen zich hier met name onveilig in de avond en in de trein. Van de reizigers mijdt 21 procent weleens een halte of traject vanwege onveiligheidsgevoelens. Onder vrouwen (29%) is dit veel hoger dan onder mannen (13%).

Overlast voornamelijk ervaren in de trein

Van alle vormen van overlast ervaart het grootste deel van de reizigers (76%) geluidsoverlast door mobiel bellen. Daarnaast wordt ook veel overlast ervaren van ander geluid en van afval. Ongeveer de helft van de reizigers ervaart overlast van jongeren (49%), dronken mensen (46%) en niet betalende reizigers (42%). De meeste overlast wordt ervaren in de trein.

Vrouwen vaker slachtoffer van seksueel grensoverschrijdend gedrag in het OV dan mannen

Van de reizigers vindt 15 procent dat er (zeer) veel criminaliteit plaatsvindt in het OV in Zaanstreek-Waterland. Verder denkt 13 procent van de reizigers dat de criminaliteit is toegenomen in de afgelopen 12 maanden.

Reizigers werden het vaakst slachtoffer van intimidatie, 15 procent van de reizigers werd hier slachtoffer van in het OV in Zaanstreek-Waterland in de afgelopen 12 maanden. Daarnaast werd zes procent van de reizigers slachtoffer van seksueel grensoverschrijdend gedrag. Vrouwen werden hier vaker slachtoffer van dan mannen (10% tegenover 1%). Reizigers van 65 jaar of ouder werden minder vaak slachtoffer van criminaliteit dan reizigers die jonger zijn. Het aantal aangiftes in en rondom OV in Zaanstreek-Waterland was in 2025 hoger dan in 2024.

Vrouwen voelen zich veiliger door surveillance van mensen in uniform

Van de reizigers weet 37 procent dat er in het OV in Zaanstreek-Waterland gesurveilleerd wordt door mensen in uniform. Dat is minder dan in Amstelland-Meerlanden (55%) en Amsterdam (57%). Van de reizigers die dit weten heeft zes procent ze vaak gezien, 32 procent soms en 39 procent zelden. Van de reizigers die de aanwezigheid heeft opgemerkt, voelt 39 procent zich veel veiliger door de aanwezigheid. Vrouwen voelen zich hierdoor vaker veel veiliger dan mannen.

Reizigers vinden het OV vaker veel te druk dan in Amsterdam en Amstelland-Meerlanden

Een kwart (26%) van de reizigers vindt het OV in Zaanstreek-Waterland veel te druk. Dit is meer dan in Amsterdam en Amstelland-Meerlanden (beide 19%). Van de reizigers voelt 36 procent zich soms of vaak onveilig door drukte. Vrouwen en reizigers die voornamelijk alleen reizen voelen zich vaker onveilig door drukte.

Inleiding

Iedereen moet zich veilig voelen in het verkeer. Zowel op de weg, in het openbaar vervoer (OV) en in de directe omgeving. Hierom is veiligheid en reisbeleving voor de Vervoerregio Amsterdam erg belangrijk. De Vervoerregio probeert een regio te creëren waar iedereen met een gerust gevoel onderweg kan zijn. Om dit te doen deelt de Vervoerregio kennis, bijvoorbeeld door middel van campagnes, en draagt ze bij aan projecten die fietspaden, wegen en stations veiliger maken (Vervoerregio, 2026). Ook werkt ze aan toegankelijkheid van en een veilige sfeer in het OV voor iedereen.

De Vervoerregio Amsterdam is opdrachtgever van het openbaar vervoer per bus, tram en metro. De Vervoerregio verleent concessies aan vervoerbedrijven om diensten in de regio aan te bieden, geeft subsidie voor de exploitatie van het OV en investeert in nieuwe trams en metro's. Als concessieverlener investeert de Vervoerregio ook in sociale veiligheid in het OV. Hiervoor heeft de Vervoerregio informatie nodig over de stand van zaken en ontwikkeling van sociale veiligheid in het OV. De MSVOV Amsterdam biedt voor het gebied dat valt in de gemeente Amsterdam, onderdeel van de Vervoerregio, inzicht in over de ervaring van sociale veiligheid van Amsterdamse reizigers in het OV. De Vervoerregio bestaat naast de gemeente Amsterdam uit nog twee concessiegebieden: Amstelland-Meerlanden en Zaanstreek-Waterland. Voor deze gebieden wil de Vervoerregio ook inzicht in de ervaren sociale veiligheid van reizigers in de gebieden.

Dit betreft het rapport over concessiegebied Zaanstreek-Waterland.

Onderzoeksopzet

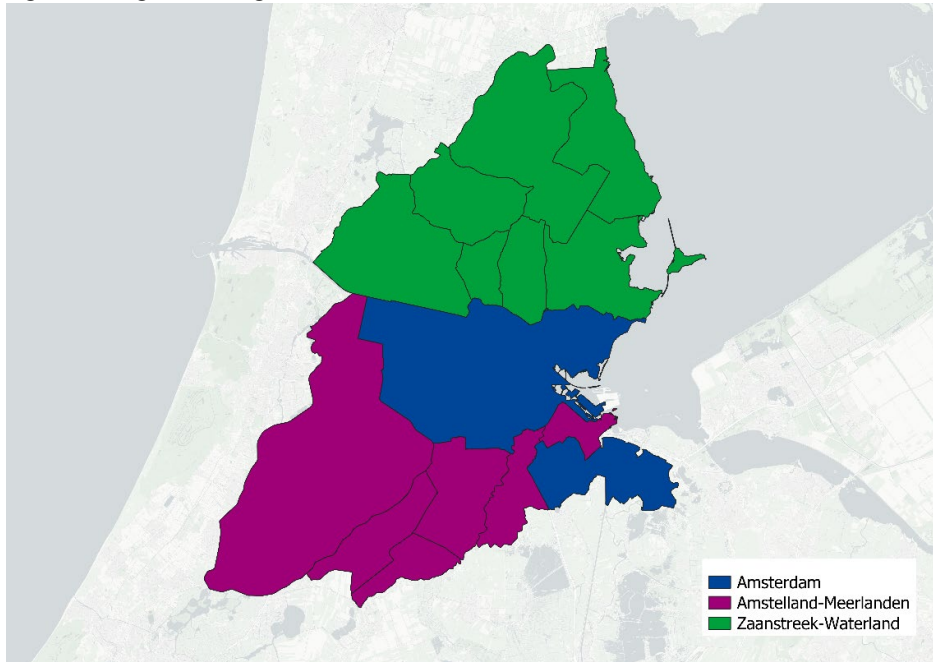
Met de MSVOV wil de Vervoerregio een beeld krijgen van de sociale veiligheid van reizigers in het OV in Zaanstreek Waterland. Het onderzoek gaat hoofdzakelijk in op de veiligheidsbeleving van reizigers in het OV in Zaanstreek-Waterland. Daarnaast wordt er ook gekeken of mensen niet of minder met het OV reizen omdat ze zich onveilig voelen. Er wordt in het onderzoek ook gekeken naar reisgedrag, ervaren overlast, criminaliteit, toezicht en drukte in het OV in Zaanstreek-Waterland. Ook worden inwoners gevraagd naar hun ervaring met treinen en treinstations. Het treinvervoer valt echter niet onder de concessies van de Vervoerregio.

Concessiegebied en doelgroep

De doelgroep van het onderzoek bestaat uit alle inwoners van Zaanstreek-Waterland van 16 jaar en ouder. Het concessiegebied Zaanstreek-Waterland bestaat uit zeven gemeenten: Edam-Volendam, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Waterland, Wormerland en Zaanstad.

Lijnen van het concessiegebied Zaanstreek-Waterland rijden ook in de gemeente Amsterdam, maar inwoners van de gemeente Amsterdam zijn bevraagd in de MSVOV Amsterdam.

Figuur 1. Regio-indeling Amsterdam, Amstelland-Meerlanden en Zaanstreek-Waterland

In het onderzoek wordt een onderscheid gemaakt tussen reizigers en niet-reizigers:

- Reizigers: Dit zijn de respondenten uit Zaanstreek-Waterland van 16 jaar en ouder die in het afgelopen jaar (tussen december 2024 - november 2025) meer dan **vijf keer** met het OV hebben gereisd in **Zaanstreek-Waterland**.
- Niet-reizigers: Dit zijn respondenten uit Zaanstreek-Waterland die het afgelopen jaar **minder dan vijf keer** met het openbaar vervoer in **Zaanstreek-Waterland** hebben gereisd.

Belangrijke overweging bij de cijfers is dat er aan de respondenten is gevraagd om de vragen te beantwoorden over het OV in de regio Zaanstreek-Waterland. Echter blijkt uit de analyses dat respondenten ook rapporteren over stations waar ze naartoe reizen *buiten* de regio Zaanstreek-Waterland.

Methode

Voor het onderzoek is een steekproef getrokken van 16.960 adressen in Zaanstreek-Waterland uit de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG). Voordeel van deze steekproefmethode is dat iedereen een gelijke kans heeft om in de steekproef terecht te komen. Er is gekeken naar onderlinge verhoudingen tussen gemeenten in de regio en naar verhouding is een aantal personen in de desbetreffende gemeente aangeschreven. Alle adressen in de steekproef ontvingen een aankondigingsbrief met daarin een uitnodiging voor deelname aan het onderzoek door één inwoner van het adres van 16 jaar en ouder. In de brief werd een link weergegeven naar de online vragenlijst. Indien de aangeschreven inwoners de vragenlijst na twee weken niet hadden ingevuld, ontvingen ze een brief met een herinnering. De vragenlijst kon worden ingevuld in de periode november 2025 - december 2025.

Respons

in totaal vulden 1.533 inwoners uit Zaanstreek-Waterland de vragenlijst in, van wie 541 niet-reizigers. Het gaat om een responspercentage van 9,0 procent (tabel 1). In de regio Amstelland-Meerlanden was dit 8,7 procent en in gemeente Amsterdam was dit 9,9 procent. In Amsterdam werden bewoners op naam aangeschreven en niet op adres, hierdoor is dit responspercentage minder goed te vergelijken met die van de regio's. Alle cijfers zijn gewogen op leeftijd en geslacht in overeenstemming met de populatie in de gemeenten in Zaanstreek-Waterland. In de bijlage is een overzichtstabel van de weging opgenomen (bijlage 1).

Tabel 1 Respons MSVOV 2025: Zaanstreek-Waterland*

	uitgenodigde inwoners	respons	responspercentage	percentage van totaal
Edam- Volendam	1.570	130	8,3	8,5
Landsmeer	840	79	9,4	5,2
Oostzaan	840	63	7,5	4,1
Purmerend	4.470	479	10,7	31,2
Waterland	840	89	10,6	5,8
Wormerland	840	86	10,2	5,6
Zaanstad	7.560	607	8,0	39,6
Totaal	16.960	1533	9,0	100

Tabel 2 Respons MSVOV 2025 Zaanstreek-Waterland: reizigers*

	aantal	percentage
reizigers	992	78,7
niet-reizigers	541	21,3
Totaal	1.533	100

*ongewogen aantallen, zie bijlage 1 voor weging

Definitie openbaar vervoer en sociale veiligheid

In Zaanstreek-Waterland zijn de bus en trein de enige openbaar vervoermiddelen die worden aangeboden. Met openbaar vervoer wordt in dit onderzoek dus het vervoer per trein of (nacht)bus in Zaanstreek-Waterland bedoeld.

Sociale veiligheid in het OV gaat over de mate waarin reizigers beschermd zijn en zich beschermd voelen tegen persoonlijk leed door misdrijven, overtredingen en overlast door andere. In de enquête wordt ingegaan op de *subjectieve* veiligheid. *Subjectieve veiligheid* gaat over het gevoel van (on)veiligheid en is afhankelijk van de persoon en de omgeving. Zo wordt de sociale veiligheid onder andere beïnvloed door de uitstraling van het station, de aanwezigheid van personeel, het voertuig of door berichten in de media. Maar ook door persoonlijke kenmerken en bijvoorbeeld eerdere ervaringen van de persoon.

In dit onderzoek wordt ingegaan op de subjectieve sociale veiligheid in de voertuigen zelf, buiten de voertuigen, bij haltes en op het station. Daarnaast wordt cijfers aangevuld met objectieve data van de politie en vervoerders. Hier gaat het om aangiften van bepaalde delicten en om registraties van incidenten door verschillende vervoerders in de regio.

Opbouw rapport

Dit rapport beschrijft de resultaten van de enquête. Elk onderwerp van de enquête wordt in een apart hoofdstuk behandeld. Waar mogelijk worden de resultaten vergeleken met de resultaten van Amsterdam en de regio Amstelland-Meerlanden. De hoofdstukindeling is als

volgt: reisgedrag, veiligheid en vermijding, overlast, criminaliteit, toezichthouders en tot slot drukte.

1 Reisgedrag

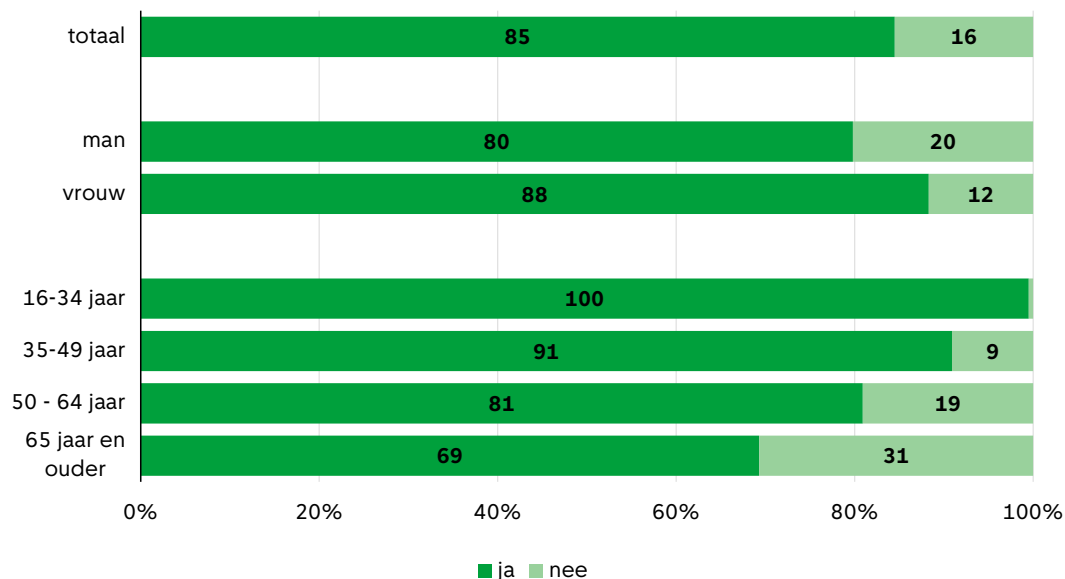
In dit eerste hoofdstuk bekijken we het reisgedrag van inwoners van Zaanstreek-Waterland. We brengen onder andere in kaart hoe vaak ze gebruik maken van het OV in Zaanstreek-Waterland, van welke vervoermiddelen en wanneer ze dat doen.

1.1 Veel jongere reizigers in Zaanstreek-Waterland

Van de respondenten in Zaanstreek-Waterland, geeft 85 procent aan dat ze de afgelopen 12 maanden gebruik hebben gemaakt van het OV in Zaanstreek-Waterland. Dit betekent dat 15 procent van de respondenten dit niet heeft gedaan. Het percentage dat gebruikmaakt van het OV is een stuk lager dan in de gemeente Amsterdam, waar 96 procent van de respondenten gebruik heeft gemaakt van het OV in de afgelopen 12 maanden. Het is ook iets lager dan in de andere vervoerregio Amstelland-Meerlanden, waar 88 procent gebruik maakt van het OV.

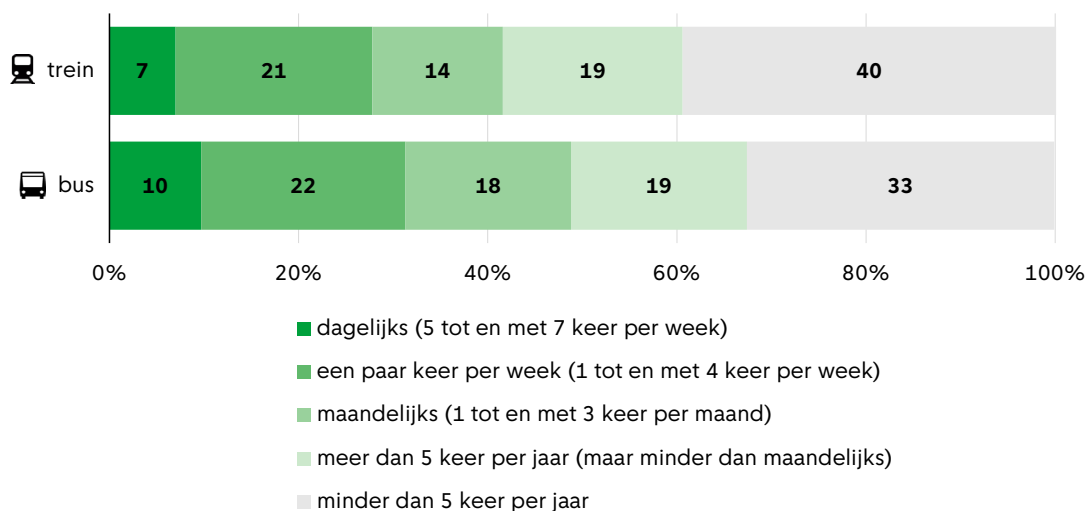
Het gebruik verschilt voor verschillende groepen. Vrouwen maken vaker gebruik van het OV dan mannen (figuur 1.1). Daarnaast hebben bijna alle respondenten tussen de 16 en 34 jaar gebruik gemaakt van het OV in Zaanstreek-Waterland. Daarentegen maakte 31 procent van de respondenten van 65 jaar of ouder geen gebruik van het OV, dat is meer dan in Amsterdam en Amstelland-Meerlanden in deze leeftijdscategorie.

Figuur 1.1. Heeft u de afgelopen 12 maanden gebruikgemaakt van het openbaar vervoer in Zaanstreek-Waterland? We bedoelen hiermee de bus of trein. (2025, n=1.533, procenten)

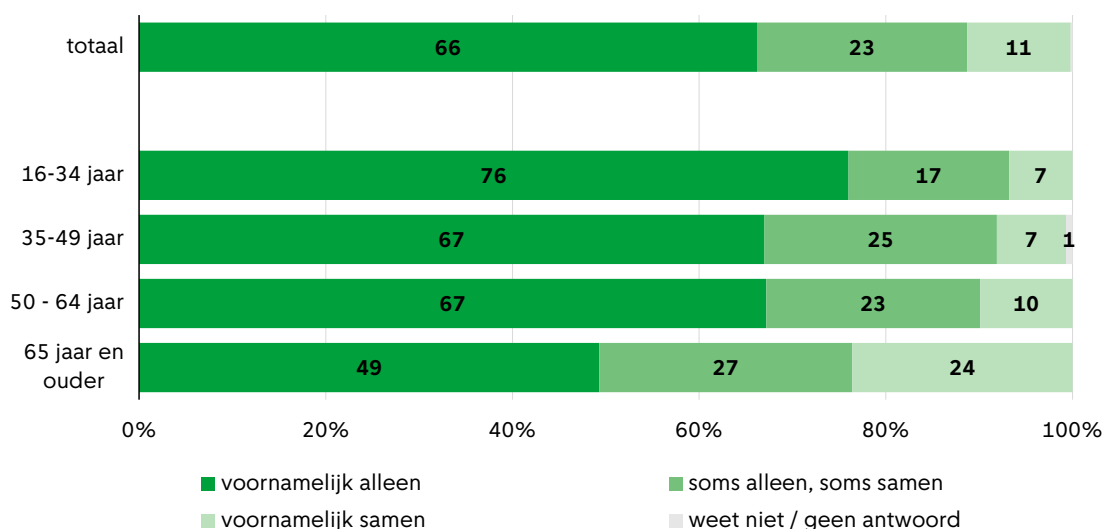
Van de respondenten die hebben aangegeven gebruik te hebben gemaakt van het openbaar vervoer, maakt 32 procent wekelijks gebruik van de bus in Zaanstreek-Waterland (figuur 1.2). Dit is meer dan de trein wordt gebruikt, daar maakt 28 procent van de reizigers wekelijks gebruik van.

Figuur 1.2. Kunt u voor de onderstaande vervoermiddelen aangeven hoe vaak u daar in de afgelopen 12 maanden gebruik van heeft gemaakt? (2025, n=1.206 procenten)

Twee derde van de reizigers reist voornamelijk alleen, zonder reisgenoten, met het OV in Zaanstreek-Waterland (figuur 1.3). Met name reizigers tussen de 16 en 34 jaar reizen voornamelijk alleen: 76 procent van hen. Reizigers van 65 jaar of ouder reizen vaker samen dan reizigers uit andere leeftijdscategorieën (24%).

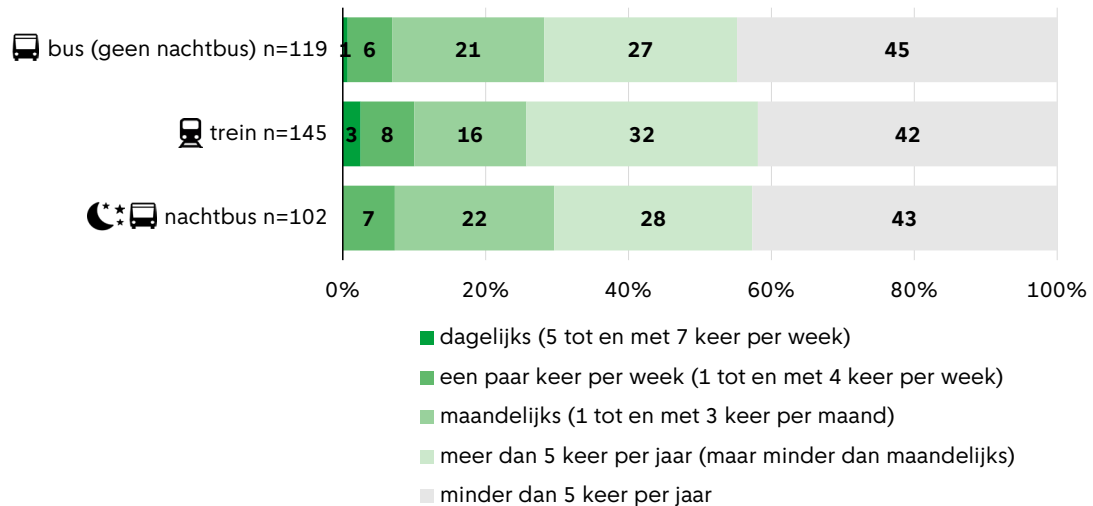
Figuur 1.3 Reisde u in de afgelopen 12 maanden voornamelijk alleen of met anderen in het Amsterdamse openbaar vervoer? (2025, n=992 , procenten)

Van de reizigers heeft 36 procent de afgelopen 12 maanden weleens met het OV in de nacht (tussen 00:00 en 06:00) gereisd. Van de nachtreizigers reisde 10 procent wekelijks met de trein in de nacht. Iets minder nachtreizigers maakten wekelijks gebruik van de bus (7%) of van de nachtbus (8%).

Mannelijke reizigers reizen vaker in de nacht met het OV in Zaanstreek-Waterland dan vrouwelijke reizigers (40% tegenover 32%). Reizigers tussen de 16 en 34 jaar reizen vaker met het nachtelijke OV (55%) dan reizigers in oudere leeftijdscategorieën.

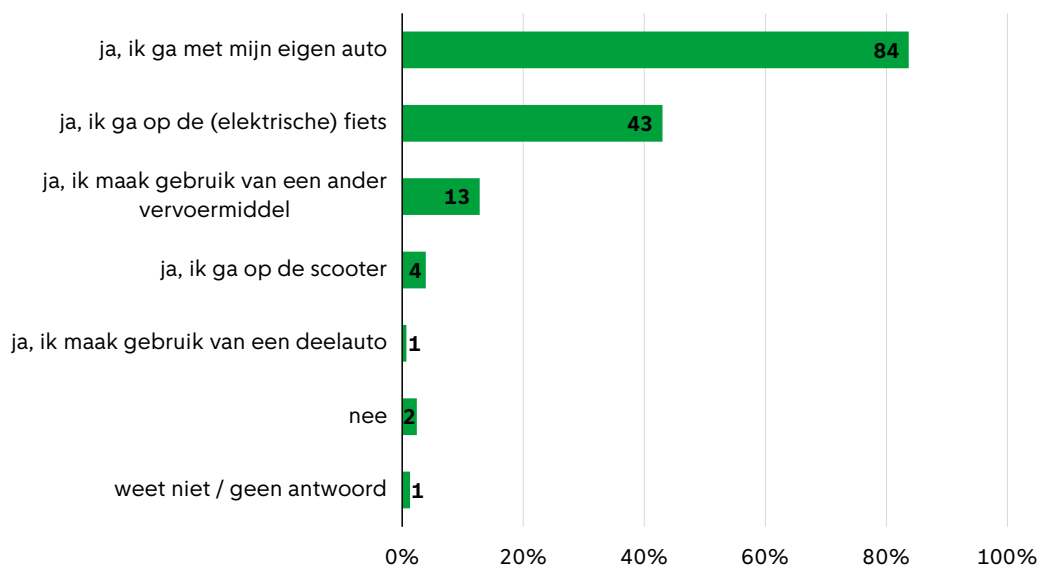
Figuur 1.4 Kunt u voor de onderstaande vervoermiddelen aangeven hoe vaak u daar in de afgelopen 12 maanden 's nachts (tussen 00.00 en 06.00 uur) gebruik van heeft gemaakt? (2025, n=279, procenten)

1.2 Alternatieve vervoermiddelen

Niet-reizigers is gevraagd of zij gebruik maken van alternatieve vervoermiddelen om te reizen. Van de niet-reizigers geeft 84 procent aan dat ze gebruik maken van een eigen auto (figuur 1.5). Dat is ongeveer gelijk als in Amstelland-Meerlanden en meer dan in Amsterdam, waar 59 procent gebruik maakt van de eigen auto. Iets minder dan de helft (43%) maakt gebruik van een (elektrische) fiets. Andere vervoermiddelen die worden gebruikt door niet-reizigers zijn het aanvullend openbaar vervoer, taxi en motor. Daarnaast wordt er door meerdere niet-reizigers aangegeven dat ze met iemand meerijden of dat iemand ze ergens naar toe brengt/haalt.

Figuur 1.5 Gebruikt u een alternatief vervoermiddel? Meerdere antwoorden mogelijk (2025, n=327, procenten)

Van deze niet-reizigers geeft 86 procent aan het alternatieve vervoermiddel te blijven gebruiken in de komende 12 maanden. Het gebruik van een alternatief vervoermiddel is dan ook de belangrijkste reden waarom niet-reizigers aangeven geen gebruik te hebben gemaakt van het OV in Zaanstreek-Waterland (70%, figuur 1.6). Een kwart van de niet-reizigers vindt het OV de duur en 17 procent vindt het OV niet betrouwbaar.

Andere redenen die worden genoemd zijn dat de reistijden met het OV veel langer zijn dan wanneer inwoners met een ander vervoermiddel gaan. Voor veel niet-reizigers is ook hun gezondheid een reden waardoor ze geen gebruik maken van het OV. Daarnaast is het voor niet-reizigers die onregelmatig werken, een eigen bedrijf hebben of steeds naar wisselende locaties moeten voor werk, niet praktisch om met het OV te reizen.

“De reistijden met het OV zijn een stuk langer dan de fiets en/ of auto.”

“Auto nodig voor mijn werk om bedrijfsklanten te bezoeken.”

Figuur 1.6. Waarom maakte u in de afgelopen 12 maanden geen gebruik (meer) van het openbaar vervoer? (2025, n=327, procenten)

2 Veiligheid en vermijding

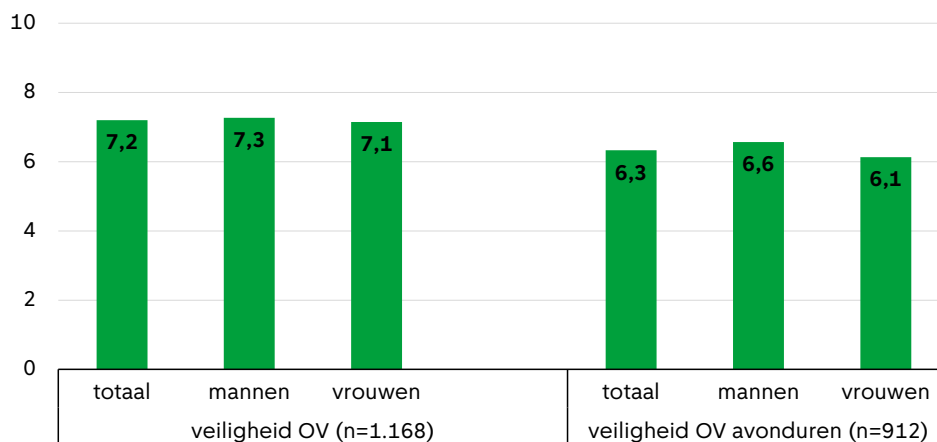
In dit hoofdstuk gaan we in op hoe de sociale veiligheid in het OV in Zaanstreek-Waterland wordt beoordeeld. Ook wordt ingegaan op specifieke haltes en trajecten waar reizigers zich onveilig voelen en die worden vermeden.

2.1 Veiligheid in het OV in Zaanstreek-Waterland wordt beoordeeld met een 7,2

Zowel aan reizigers als niet-reizigers is gevraagd een algemeen oordeel te geven over de sociale veiligheid in het OV in Zaanstreek-Waterland. Dit oordeel is uitgedrukt in een rapportcijfer tussen de 1 (heel onveilig) en 10 (heel veilig). In 2025 wordt gemiddeld een 7,2 gegeven voor de ervaren veiligheid in het OV in Zaanstreek-Waterland. Dit cijfer komt overeen met Amsterdam en de regio Amstelland-Meerlanden. Mannen geven het OV in Zaanstreek-Waterland gemiddeld een hoger cijfer (7,3) dan vrouwen (7,1) (figuur 2.1). Reizigers die meestal alleen reizen geven een lager cijfer (7,2) aan de veiligheid in het OV dan reizigers die vooral samen met andere reizen (7,7).

Ook is er aan de respondenten gevraagd of ze een rapportcijfer willen geven over hoe veilig ze het OV in Zaanstreek-Waterland vinden in de avonduren (20.00 – 06.00). Gemiddeld geven de respondenten in 2025 het cijfer 6,3, wat bijna een heel punt lager ligt dan de algemene sociale veiligheid in het OV. Daarnaast is er een groter verschil tussen mannen en vrouwen. Mannen geven een 6,6 als rapportcijfer voor veiligheid in de avonduren van het OV in Zaanstreek-Waterland en vrouwen geven als cijfer een 6,1.

Figuur 2.1 Hoe veilig vindt u het openbaar vervoer in Zaanstreek-Waterland? In het algemeen en in de avonduren (20.00 -06.00), 2025 (rapportcijfer).

Reizigers die de sociale veiligheid in het OV in Zaanstreek-Waterland beoordelen met een onvoldoende (tussen de 1 en 5) benoemen hiervoor verschillende redenen. Zo geven de respondenten aan dat er op de stations en in het OV veel mensen onder invloed van alcohol

rondhangen. Er zijn veel niet-betalende reizigers die door de poortjes op de stations proberen te komen. Ook zijn er veel jongeren die luidruchtig zijn en schreeuwen naar reizigers. Reizigers geven aan dat ze worden nageroepen, aangesproken of achtervolgd in het OV waardoor ze zich onveilig voelen.

“Veel rondhangende jeugd rondom station Wormerveer. Vooral als je door tunnel moet voelt totaal niet veilig. Veel verbale en fysieke agressie.”

Reizigers missen toezicht en controle in het OV in Zaanstreek-Waterland. Ze geven aan dat ze geen toezichthouders zien in het OV of op de stations. De haltes zijn slecht verlicht en soms ook afgelegen waardoor het in de avonduren een onveilig gevoel geeft. Ook lezen reizigers veel berichten in de media over incidenten op de stations in de regio, daardoor zijn ze extra op hun hoede.

“Er hangen wel camera's maar er is NOOIT extra persoon aanwezig voor de chauffeurs om orde te handhaven in EBS bussen.”

“De bushaltes zijn niet goed verlicht, soms erg afgelegen en daardoor kan het in de avond erg griezelig zijn.”

De reizigers die de sociale veiligheid in het OV in Zaanstreek-Waterland met een voldoende beoordelen, geven aan dat ze zich veilig voelen in het OV en dat ze geen of weinig incidenten hebben meegemaakt. Wel benoemen reizigers dat ze voornamelijk overdag reizen, ze geven aan dat ze niet graag in de avond zouden reizen. Reizigers geven aan dat ze zich veilig voelen in de bus en trams doordat daar de chauffeur dichtbij is. Met name op de stations en in de haltes geven de reizigers aan dat ze zich weleens minder veilig voelen omdat er dan weinig mensen zijn, geen toezicht en weinig verlichting.

“Overdag voel ik mij volkomen veilig in het openbaar vervoer, maar ik zou niet graag 's avonds in mijn eentje, als het donker is bij de haltes en ook in het openbaar vervoer verblijven. 's avonds verandert het publiek, daar voel je dat je alert moet blijven in je omgeving.”

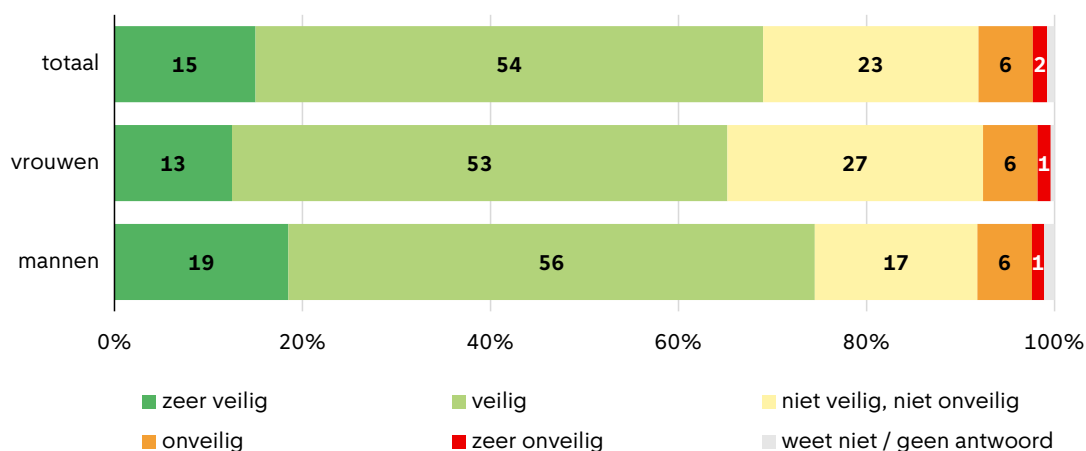
“Bussen en trams zijn schoon en ik voel me veilig door de nabijheid van de chauffeur en het camera toezicht.”

2.2 Merendeel van de reizigers voelt zich veilig in het OV

Aan reizigers is gevraagd in welke mate zij zich de afgelopen 12 maanden veilig voelden in het OV in Zaanstreek-Waterland. 69 procent van de reizigers zegt zich (zeer) veilig te voelen in het OV in Zaanstreek-Waterland. Mannen voelen zich vaker (zeer) veilig dan vrouwen (75% tegenover 65%). Dit komt niet doordat vrouwen zich vaker (zeer) onveilig voelen dan mannen maar met name omdat vrouwen zich vaker niet veilig/niet onveilig voelen in het OV dan mannen (17% tegenover 27%).

Zeven procent van de reizigers voelt zich (zeer) onveilig in het OV. Dit is aandeel ligt hoger dan in Amsterdam (5%) en in de regio Amstelland-Meerlanden (5%).

figuur 2.2 In welke mate voelde u zich de afgelopen 12 maanden veilig in het openbaar vervoer in Zaanstreek-Waterland? (2025, n=992, procenten)

Aan de reizigers die zich (zeer) onveilig voelen in het OV is gevraagd waarom ze zich onveilig voelen. Als redenen voor het onveiligheidsgevoel worden vooral groepen jongeren benoemd. Maar ook personen onder invloed van alcohol of drugs die in de bussen zitten en op de stations rondhangen. Daarnaast missen de reizigers hierbij handhaving of toezichthouders die hier iets tegen doen. Ook in de bus geven ze aan dat de chauffeur niet oplet op wat er in de bus gaande is.

“Buschauffeurs letten op de weg niet op een stel bijdehante aangeschoten jongeren. Je zit dan af te wachten of je heelhuids er uit komt.”

“Station Purmerend is 's avonds één groot getto tafereel. Drugsdealers op het parkeerterrein, fietsen worden gejat waar je bij staat, vrouwen worden lastiggevallen. Kortom: één en al ellende.”

Er is aan de reizigers gevraagd wat zou kunnen bijdragen aan een groter gevoel van veiligheid in het OV in Zaanstreek-Waterland. Vooral meer toezicht, meer zichtbaar personeel en meer controles worden genoemd door de reizigers als maatregel om de ervaren veiligheid in het OV te vergroten. Ook geven reizigers aan dat ze willen dat overlastgevend gedrag sneller wordt aangepakt. Daarnaast geven reizigers aan dat ze in het OV een manier willen om meteen aan te geven dat ze zich onveilig voelen, zoals een noodknop. Tot slot benoemen reizigers ook dat meer verlichting op stations kan bijdragen aan het veiligheidsgevoel in het OV.

“Meer sociale controle, betere verlichting, geen donkere hoekjes uit het zicht.”

“Misschien meer cameratoezicht of in plaats van een telefoonnummer een soort “onveilig”-knop in de trein, waar je op kan drukken dat dan de conducteur komt bijvoorbeeld.”

2.3 Station Zaandam als onveiligst ervaren

Aan alle reizigers is gevraagd of er haltes of trajecten zijn waar zij zich niet veilig voelen, ook als zij zich over het algemeen veilig voelen in het OV. Respondenten mochten maximaal drie haltes/trajecten noemen, waarbij in totaal 836 haltes/trajecten werden genoemd door 460 respondenten. Van alle reizigers zegt 58 procent zich op geen enkel traject of halte onveilig

te voelen of dit niet te weten. Dit aandeel is iets lager dan in Amstelland-Meerlanden (61%) en Amsterdam (62%).

Reizigers die zich wel onveilig voelen op bepaalde haltes of trajecten, noemen naast haltes en trajecten in de regio Zaanstreek-Waterland ook haltes en trajecten buiten de regio met name in Amsterdam. Station Zaandam wordt door het grootste aandeel (10%) reizigers genoemd als station waar ze zich onveilig voelen (tabel 2.3). Andere stations die worden genoemd zijn Station Noord in Amsterdam (9%), Amsterdam Centraal (5%), Station Amsterdam Sloterdijk (5%), Purmerend (5%), Krommenie-Assendelft (3%), Wormerveer (2%) en de Vlinder in Zaandam (2%). De percentages zijn berekend over alle reizigers, en niet naar reizigers per station.

Tabel 2.3 Top 8 frequent genoemde haltes of trajecten waar reizigers zich onveilig voelen (2025, n=992, procenten)

halte/traject	Percentage van alle reizigers
Zaandam	10
Station Noord	9
Centraal Station Amsterdam	5
Station Sloterdijk	5
Purmerend	5
Krommenie-Assendelft	3
Wormerveer	2
De Vlinder	2

In totaal zijn er 836 haltes en trajecten genoemd waar reizigers zich onveilig voelen. Bij 56 procent van de genoemde haltes en trajecten voelen mensen zich in de avond onveilig. Daarnaast voelt 17 procent zich altijd onveilig bij de genoemde haltes en 16 procent in de nacht (zie tabel 2.4). De bus wordt door 43 procent genoemd als plek waar reizigers zich onveilig voelen en de trein door 57 procent (zie tabel 2.4).

Tabel 2.4 Dagdelen wanneer reizigers zich onveilig voelen (2025, n=836 haltes/trajecten, aantallen, percentages)

	totaal	% van de genoemde haltes/trajecten
ochtend	39	5
middag	47	6
avond	467	56
nacht	134	16
altijd	144	17
totaal	836	100

Tabel 2.5 Vervoermiddelen waar reizigers zich onveilig voelen (2025, n=836 haltes/trajecten, aantallen, percentages)

vervoermiddel	aantal	percentage van de genoemde haltes/trajecten
bus	361	43
trein	475	57
totaal	836	100

Er worden verschillende redenen gegeven waarom mensen zich op deze plekken onveilig voelen. Met name dat er te weinig toezicht is op de stations en haltes. In de avonduren zijn er heel weinig mensen bij de haltes waardoor men zich onveilig voelt. Ook is er bij verschillende haltes te weinig verlichting waardoor mensen alleen en in het donker aan het wachten zijn op de bus. Verder zijn we veel hangjongeren mensen onder invloed van drugs en alcohol waardoor reizigers zich onveilig voelen.

“Het is daar in de avond laat erg stil. Geen woonhuizen in de directe omgeving. Als je in je eentje lang moet wachten voelt het daar niet prettig.” [reiziger over halte De Vlinder]

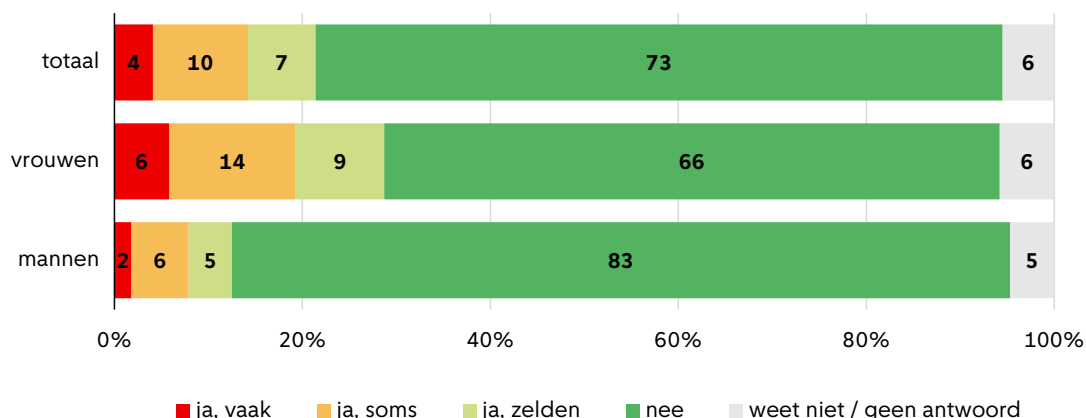
“Wanneer je uit de metro stapt en naar het busstation loopt, dan is het niet volop verlicht. Dat voelt niet fijn.” [reiziger over Station Noord]

2.4 Meer dan een kwart van de vrouwen mijdt weleens specifieke haltes of trajecten in het OV in

Van de ondervraagde reizigers mijdt 21 procent weleens (vaak/soms/zelden) een halte of traject in het OV vanwege een onveilig gevoel. Er zijn hierbij grote verschillen tussen mannen en vrouwen. Zo mijdt 29 procent van de vrouwen weleens een halte of traject omdat ze zich niet veilig voelen. Bij mannen ligt dit aandeel een stuk lager (13%). Met name vrouwen tussen de 16 en 34 jaar mijden weleens bepaalde haltes of trajecten vanwege een onveilig gevoel (36% van deze groep).

Van alle reizigers zegt 4 procent vaak een traject te vermijden, 10 procent doet dat soms en 7 procent zelden. 73 procent van de ondervraagde reizigers zegt nooit een traject te mijden vanwege onveilige gevoelens. De overige 6 procent zegt het niet te weten (figuur 2.6).

Figuur 2.6. Komt het weleens voor dat u op bepaalde trajecten niet met het OV in Zaanstreek-Waterland reist, omdat u het er niet veilig vindt? (2025, n=992, procenten)

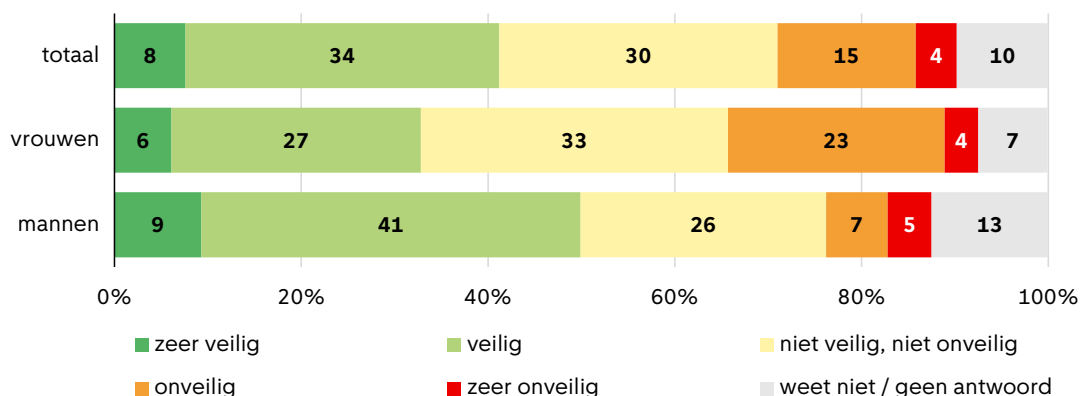
Aan reizigers is gevraagd of er specifieke haltes of trajecten zijn die zij vermijden. In totaal worden 217 haltes of trajecten genoemd. De haltes of trajecten die het meest gemeden worden zijn Zaandam, Station Noord Amsterdam, Amsterdam Centraal en Purmerend. Reizigers vermijden dan vooral de trein(stations). Daarbij mijden reizigers deze stations vooral in de avond.

2.5 41 procent van de reizigers voelt zich veilig in het nachtvervoer in de regio

Aan reizigers die in de afgelopen 12 maanden 's nachts gebruikmaakten van het OV is gevraagd in welke mate zij zich 's nachts veilig of onveilig voelden in het OV in de regio Zaanstreek-Waterland. 41 procent van de reizigers die 's nachts gebruik maakten van het OV zegt zich (zeer) veilig te voelen in het nachtvervoer in Zaanstreek-Waterland (figuur 2.7), tegenover 69 procent in het algemeen in het OV in de regio (figuur 2.2).

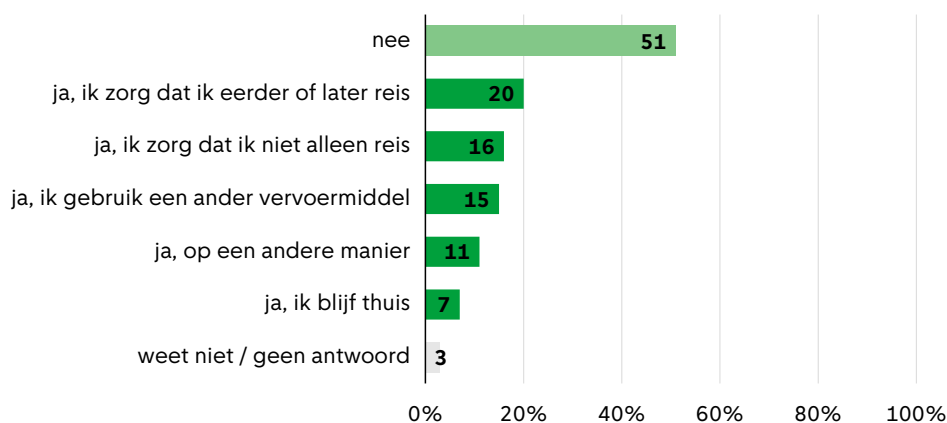
Negentien procent van de nachtelijke reizigers voelt zich (zeer) onveilig in het OV. Dit aandeel ligt hoger dan in Amstelland-Meerlanden (15%) en in Amsterdam (9%). Vrouwen voelen zich vaker (zeer) onveilig in het nachtvervoer in Zaanstreek-Waterland dan mannen (27% tegenover 11%).

Figuur 2.7. In welke mate voelde u zich de afgelopen 12 maanden 's nachts (tussen 00.00 en 06.00 uur) veilig in het openbaar vervoer in Zaanstreek-Waterland? (2025, n=279, procenten)

Aan reizigers is ook gevraagd of zij hun reisgedrag weleens aanpassen omdat zij zich 's nachts niet veilig voelen in of rond het OV in Zaanstreek-Waterland. De helft (51%) van de nachtreizigers doet dit niet. Van de reizigers die 's nachts reizen past 46 procent het reisgedrag wel soms aan vanwege onveiligheidsgevoelens. Zij zorgen dat ze eerder of later reizen (20%), zorgen dat ze niet alleen reizen (16%) of zij gebruiken een alternatief vervoermiddel (15%).

Figuur 2.8 Past u uw reisgedrag weleens aan, omdat u zich 's nachts (tussen 00.00 en 06.00 uur) niet veilig voelt in het openbaar vervoer in Zaanstreek-Waterland? (2025, n=279, procenten)

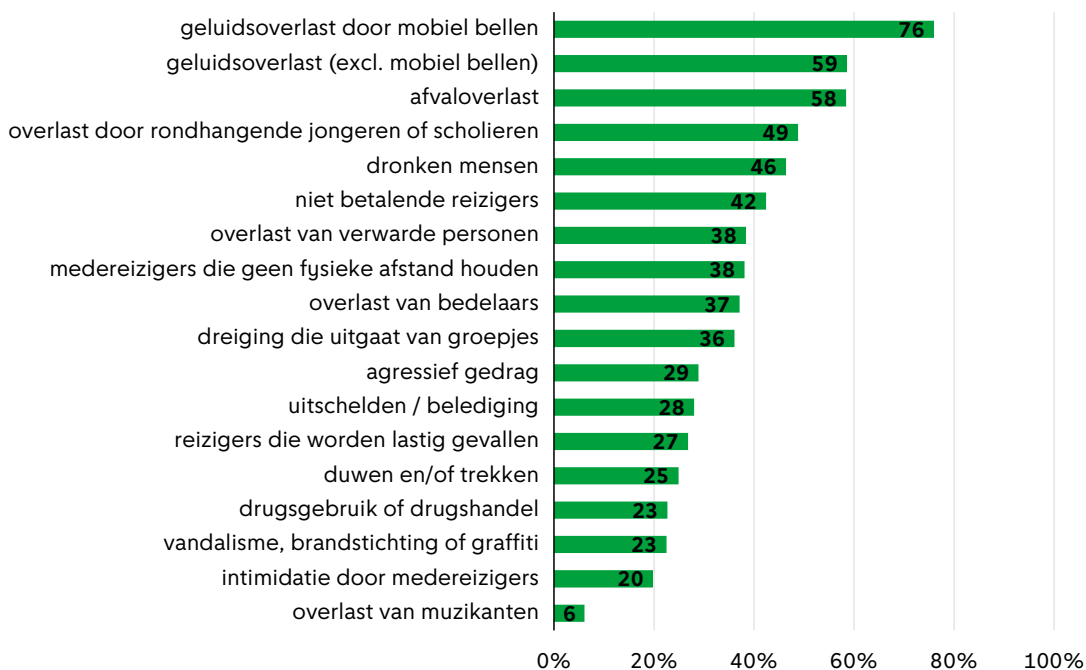
3 Overlast

Dit hoofdstuk gaat in op overlast in het OV in Zaanstreek-Waterland. Besproken wordt welke vormen van overlast voorkomen in het OV volgens reizigers, in welke mate reizigers hier overlast van ervaren en waar de overlast voornamelijk plaatsvindt. De resultaten worden vergeleken met incidentregistraties van EBS en NS.

3.1 Meeste overlast in het OV door geluidsoverlast

Van alle vormen van overlast ervaart het grootste deel van de reizigers (76%) geluidsoverlast door mobiel bellen. Ook ander geluidsoverlast wordt door meer dan de helft van de reizigers (59%) ervaren. Daarnaast wordt ook afvaloverlast door meer dan de helft (58%) van de reizigers ervaren. Verder valt op dat overlast door specifieke groepen ook door een groot deel van de reizigers wordt ervaren. Het gaat hierbij om overlast van jongeren (49%), dronken mensen (46%) en niet betalende reizigers (42%). Er zijn ook vormen van overlast die minder vaak worden genoemd. Overlast door muzikanten wordt door 6 procent van de reizigers ervaren. De andere overlastvormen worden alsnog door meer dan 20 procent van de reizigers ervaren.

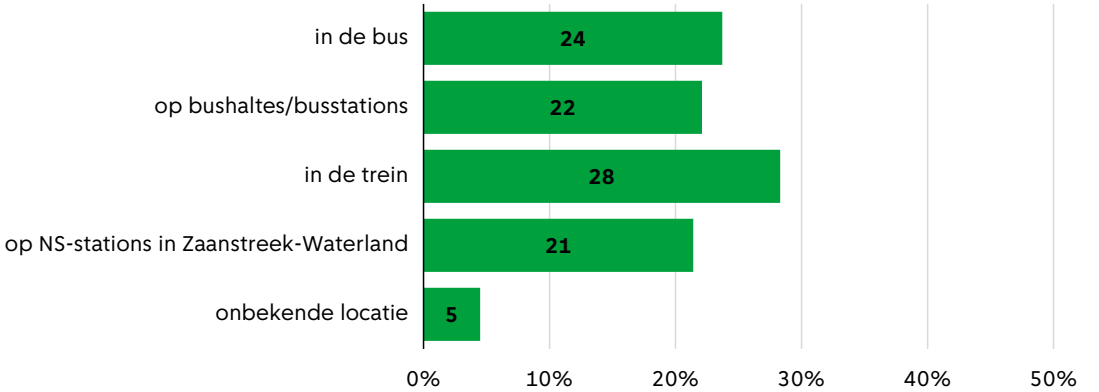
Figuur 3.1 Respondenten die een beetje of veel overlast ervaren naar overlastvorm, (2025, n=992, procenten, meerdere antwoorden mogelijk, procenten)

Tot slot is er aan reizigers gevraagd of ze nog andere vormen van overlast ervaren in het OV in Zaanstreek-Waterland. Hierbij benoemen reizigers dat ze overlast ervaren van te volle bussen. Ook ervaren ze overlast van stank op de perrons door mensen die roken op de perrons of stank van urine. Daarnaast wordt geluidsoverlast door mensen die filmpjes en muziek afspelen zonder koptelefoon genoemd.

Aan de reizigers die hebben aangegeven dat ze overlast ervaren van één of meerdere overlastvormen, is gevraagd waar ze de meeste overlast hebben ervaren/gezien in de afgelopen 12 maanden. De meeste overlast wordt ervaren in de vervoermiddelen zelf, 28 procent van de reizigers ervaarde de meeste overlast in de trein en 24 procent in de bus.

Figuur 3.2 Waar heeft u de meeste overlast ervaren/gezien in de afgelopen 12 maanden? (2025, n=992, procenten)

3.2 Incidenten per vervoerder

In deze paragraaf wordt het aantal sociale veiligheid incidenten besproken dat in de bus en trein is gemeld in Zaanstreek-Waterland. Hierbij wordt de landelijke registratiemethodiek gevolgd, de ABC-methodiek. Hierbinnen vallen A-incidenten in principe onder de openbare orde (en daarmee de verantwoordelijkheid van de politie) en B- en C incidenten onder bedrijfsorde (en daarmee de verantwoordelijkheid van de vervoerder). De cijfers zijn afkomstig van EBS en NS.

EBS

EBS verzorgt het OV in de regio Waterland. Dit is het gebied tussen Amsterdam en Hoorn met als centrale kernen Purmerend en Edam-Volendam. In de periode september 2024 tot en met augustus 2025 heeft EBS in totaal 98 incidenten geregistreerd in en rondom de bus in Zaanstreek-Waterland (tabel 3.4). De meeste incidenten betreffen overige verstoringen en optreden tegen betalingsproblemen.

Tabel 3.3 Incidentenregistraties EBS in en rondom de bus in Zaanstreek-Waterland naar soort, sept 2024 – aug 2025 (aantallen)

	aantal
categorie A (strafrecht en APV)	
A1. Mishandeling	2
A2. Bedreiging met wapen	1
A3. Bedreiging zonder wapen	7
A6. Optreden tegen vandalisme	4

A7. Overige strafbare feiten	16
A9. Seksuele mishandeling/intimidatie	1
categorie B (overtreding Wet personenvervoer 2000)	
B1. Oneigenlijke omgang met personeel/reizigers	11
B2. Misbruik voorzieningen	1
B3. Optreden bij betalingsproblemen	18
B5. Overlast	12
B6. Overige verstoringen	19
categorie C (overtredingen besluit personenvervoer en huisregels)	
C1. Overtreding huisregels	4
C2. Constateren vernieling / verontreiniging (GVB)	1
C4. Constatering gezichtsbedekkende kleding	1
totaal	98

Bron: EBS

NS

De NS verzorgt het treinverkeer in Nederland. De NS registreert de incidenten op basis van de categorieën A, B en C. Subcategorieën van de incidenten worden niet meer geregistreerd, maar wel een uitgebreide lijst aan incidentsoort. Voor tabel 3.5 zijn de verschillende incidentensoorten samengevoegd en gecategoriseerd.

In de periode september 2024 tot en met augustus 2025 heeft de NS in totaal 138 incidenten geregistreerd in de regio Zaanstreek-Waterland. De meeste incidenten betreffen oneigenlijk omgang met personeel of reizigers.

Tabel 3.4 Incidentregistraties NS in en rondom de trein in Zaanstreek-Waterland naar soort, sept 2024 – aug 2025 (aantallen)

	aantal
categorie A (strafrecht en APV)	
Mishandeling	17
Bedreiging met wapen	2
Bedreiging zonder wapen	3
Diefstal / ontvreemding	23
Dreigen met terreuraanslag	1
Optreden tegen vandalisme (heterdaad)	8
Overige strafbare feiten	3
Seksuele mishandeling/intimidatie	7
categorie B (overtreding Wet personenvervoer 2000)	
Oneigenlijk omgang met personeel of reizigers	63
Verdacht pakket of gedrag	1
categorie C (overtredingen besluit personenvervoer en huisregels)	
Constateren vernieling / verontreiniging	10
totaal	138

Bron: NS

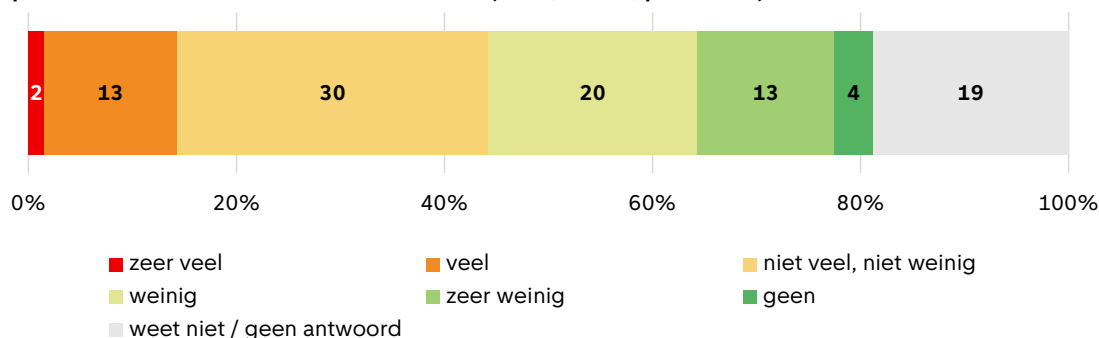
4 Criminaliteit en slachtofferschap in OV

In dit hoofdstuk worden zowel subjectieve als objectieve cijfers over slachtofferschap en criminaliteit in het OV in Zaanstreek-Waterland besproken. De subjectieve cijfers gaan over ervaren criminaliteit en slachtofferschap door reizigers in het OV. Daarnaast worden de objectieve cijfers in de vorm van aangiftes die rondom het OV in Zaanstreek-Waterland zijn gedaan, besproken.

4.1 Weinig tot geen criminaliteit in OV volgens reizigers

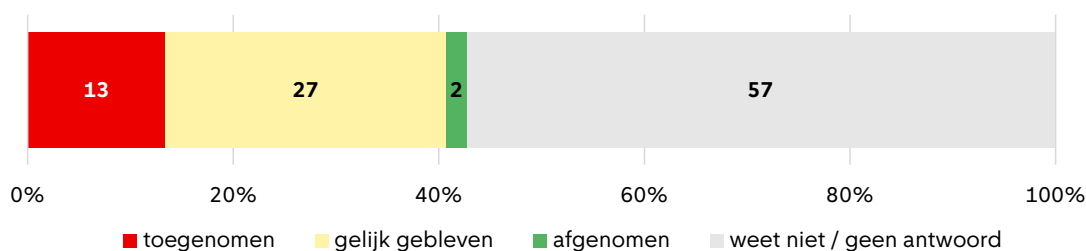
Van de reizigers vindt 15 procent dat er (zeer) veel criminaliteit plaatsvindt in het OV in Zaanstreek-Waterland (figuur 4.1). Een groter aandeel, 37 procent, denkt dat er (zeer) weinig of geen criminaliteit plaatsvindt in het OV in Zaanstreek-Waterland.

Figuur 4.1 Heeft u het idee dat er veel, weinig of geen criminaliteit plaatsvindt in of rondom het openbaar vervoer in Zaanstreek-Waterland? (2025, n=992, procenten)

Op de vraag of de reizigers denken dat de criminaliteit in het OV in Zaanstreek-Waterland de afgelopen 12 maanden is veranderd, antwoordt 13 procent van de reizigers dat ze denken dat dit is toegenomen (figuur 4.2). Slechts 2 procent denk dat de criminaliteit is afgenomen, 27 procent denkt dat het gelijk is gebleven. Meer dan de helft van de reizigers geeft aan niet te weten of de criminaliteit is veranderd.

Figuur 4.2 Vindt u dat de criminaliteit in het openbaar vervoer in Zaanstreek-Waterland in de afgelopen 12 maanden is toegenomen, afgenomen of gelijk is gebleven? (2025, n=992, procenten)

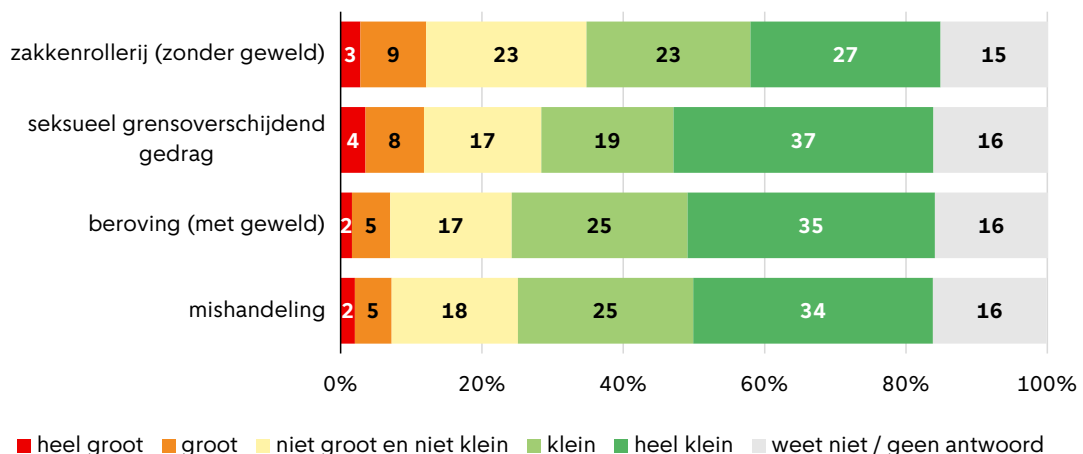

4.2 15 procent van de reizigers slachtoffer van intimidatie in het OV in Zaanstreek-Waterland

Aan reizigers in het OV van Zaanstreek-Waterland is gevraagd hoe groot zij de kans inschatten dat ze in de komende 12 maanden slachtoffer worden van een aantal specifieke delicten. Van de reizigers denkt 12 procent dat de kans (heel) groot is dat ze de komende 12 maanden slachtoffer worden van zakkenrollerij in het OV in Zaanstreek-Waterland (figuur 4.3). Ook denkt 12 procent van de reizigers dat de kans om slachtoffer te worden van seksueel grensoverschrijdend gedrag (heel) groot is. Vrouwen denken veel vaker dan mannen dat de kans op slachtofferschap van seksueel grensoverschrijdend gedrag (heel) groot is: 16 procent tegenover zes procent.

Minder reizigers denken dat de kans op beroving of mishandeling (heel) groot is, maar nog steeds zeven procent van de reizigers denkt dit.

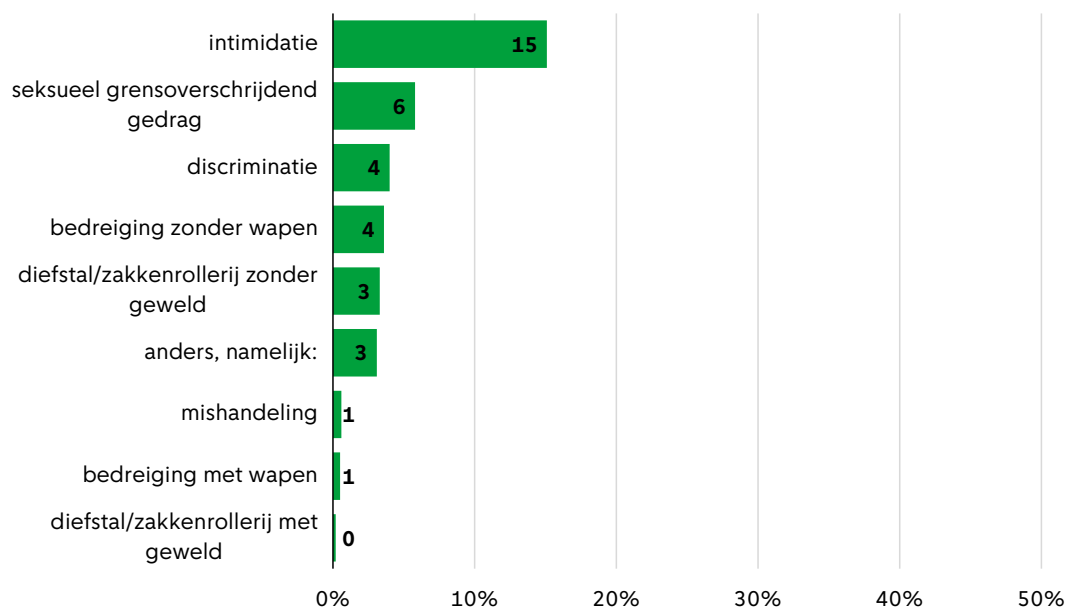
Figuur 4.3 Hoe groot denkt u dat de kans is dat u in de komende 12 maanden zelf slachtoffer wordt in het openbaar vervoer in Zaanstreek-Waterland van: (2025, n=992, procenten)

Het merendeel van de reizigers in Zaanstreek-Waterland is geen slachtoffer geworden van criminaliteit in het OV in de afgelopen 12 maanden: 78 procent. Dat betekent dat 22 procent van de reizigers slachtoffer is geweest van ten minste een vorm van criminaliteit in het OV. Reizigers zijn het vaakst slachtoffer geworden van intimidatie, 15 procent van de reizigers werd hier slachtoffer van in het OV in Zaanstreek-Waterland in de afgelopen 12 maanden (figuur 4.4). Daarnaast werd zes procent van de reizigers slachtoffer van seksueel grensoverschrijdend gedrag. Met name vrouwelijke reizigers werden hier slachtoffer van: 10 procent van de vrouwelijke reizigers werd slachtoffer tegenover 1 procent van de mannelijke reizigers.

Reizigers van 65 jaar of ouder werden minder vaak slachtoffer van criminaliteit dan reizigers die jonger zijn. Van de reizigers die voornamelijk samen hebben gereisd werd 10 procent slachtoffer van ten minste een vorm van criminaliteit in het OV. Dit is minder dan reizigers die soms alleen, soms samen reisden (22%) en dan reizigers die voornamelijk alleen reisden (24%).

Figuur 4.4 Van welke vorm(en) van criminaliteit bent u in de afgelopen 12 maanden weleens slachtoffer geweest in of rondom het openbaar vervoer in Zaanstreek-Waterland? (meerdere antwoorden mogelijk, 2025, n=992, percentages)

Reizigers die slachtoffer zijn geworden van intimidatie geven het vaakst aan dat dit gebeurde op treinstations. Seksueel grensoverschrijdend gedrag vindt plaats op zowel bus- als treinstations als in de trein. Zakkenrollerij is voornamelijk voorgevallen op treinstations.

Slachtoffers van criminaliteit in het OV in Zaanstreek-Waterland zijn gevraagd toe te lichten wat er is gebeurd. In deze toelichtingen is terug te lezen dat reizigers slachtoffer zijn geworden van groepen jongeren die intimiderend overkomen. Reizigers geven aan dat ze zijn uitgescholden, gevolgd en geduwd. Ook geven reizigers aan dat wanneer ze medereizigers aanspreken op bepaald ongewenst gedrag, ze hier een heftige reactie op terugkrijgen. Verder hebben reizigers veel incidenten meegemaakt met dronken personen en mensen met verward gedrag in het OV. Daarnaast geven slachtoffers aan dat er (onderdelen van) fietsen zijn gestolen bij stations.

“Uitgedaagd door jongeren, die begonnen te duwen en te slaan.”

“Ik sprak iemand aan op het luidruchtig afspelen van muziek (of althans, TikTok filmpjes) zonder koptelefoon. Deze jongeman verhief zijn stem en riep naar mij dat ik "mijn bek moest houden" en maakte dreigende bewegingen.”

“Een vrouw duidelijk onder invloed dreigde om te slaan zonder enige reden. Alleen omdat zij werd aangekeken.”

4.3 Meer aangiftes rondom OV-locaties Zaanstreek-Waterland dan vorig jaar

In de periode september 2024 t/m augustus 2025 registreerde de politie 226 aangiftes in of rondom het OV in Zaanstreek-Waterland. Dat zijn er meer dan dezelfde periode een jaar en twee jaar daarvoor. In 2022-2023 werden 187 aangiftes gedaan en in 2023-2024 189.

De meeste aangiftes die worden geregistreerd zijn diefstallen van brom-, snor-, fietsen. Ook werden er relatief veel aangiftes van diefstallen af/uit/van overige voertuigen geregistreerd. Verder stegen de aangiften van zakkenrollerij iets in en rondom het OV in Zaanstreek-Waterland.

Tabel 4.6 Aangiften in en rondom het OV in Zaanstreek-Waterland naar soort, september 2022 – augustus 2025 (aantallen)

	sept 2022– aug 2023	sept 2023 - aug 2024	sept 2024- aug 2025
overige vermogensdelicten	22	37	41
diefstal van brom-, snor-, fietsen	117	89	97
vernietiging van/aan openbaar vervoer/abri	3	3	3
zakkenrollerij	7	7	13
mishandeling	12	17	8
bedreiging	2	3	4
belediging	5	4	6
straatroof	3	1	1
diefstal af/uit/van overige voertuigen	9	28	42
zedendelicten	3	3	6
winkeldiefstal	0	0	0
(poging) moord/doodslag	0	1	1
openlijk geweld (persoon)	2	3	2
diefstal/inbraak bedrijven en instellingen	0	0	0
aantasting openbare orde	0	0	0
diefstal uit/vanaf motorvoertuigen	0	0	0
ongevallen (weg)	2	2	2
weg overig	0	0	0
totaal	187	189	226

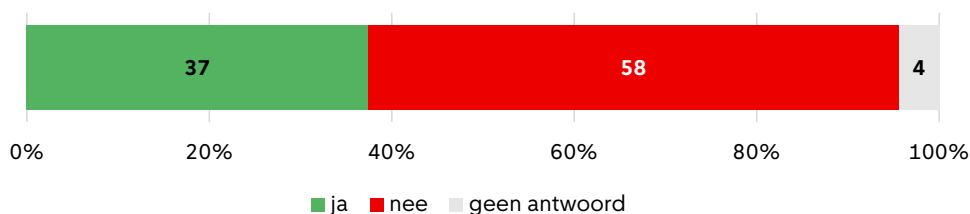
Bron: Politie Eenheid Noord-Holland

5 Toezichthouders

Dit hoofdstuk gaat in op de aanwezigheid van toezichthouders in het OV, hoe vaak reizigers dit opmerken en in hoeverre dit hun veiligheidsgevoel beïnvloedt.

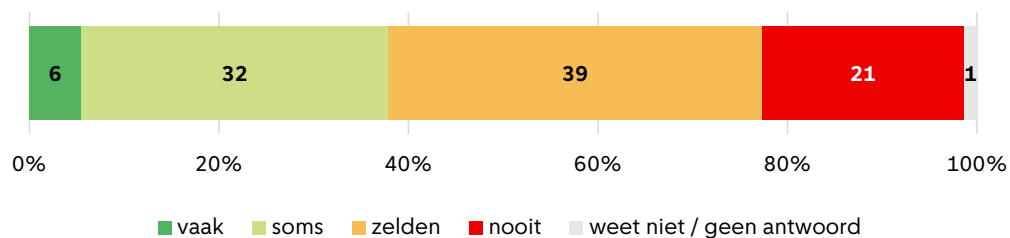
Aan reizigers is gevraagd of zij zich ervan bewust zijn dat in het OV in Zaanstreek-Waterland gesurveilleerd wordt door personeel in uniform. Hierbij geeft 37 procent van de reizigers aan te weten dat er in het OV in Zaanstreek-Waterland surveillanten in uniform aanwezig zijn (figuur 5.1). Dit aandeel is lager dan in de regio Amstelland-Meerlanden (55%) en Amsterdam (57%). Mannen (44%) geven vaker aan te weten dat er surveillanten in uniform aanwezig zijn dan vrouwen (33%).

Figuur 5.1 Weet u dat er in openbaar vervoer in Zaanstreek-Waterland gesurveilleerd wordt door mensen in uniform? (2025, n=992, procenten)

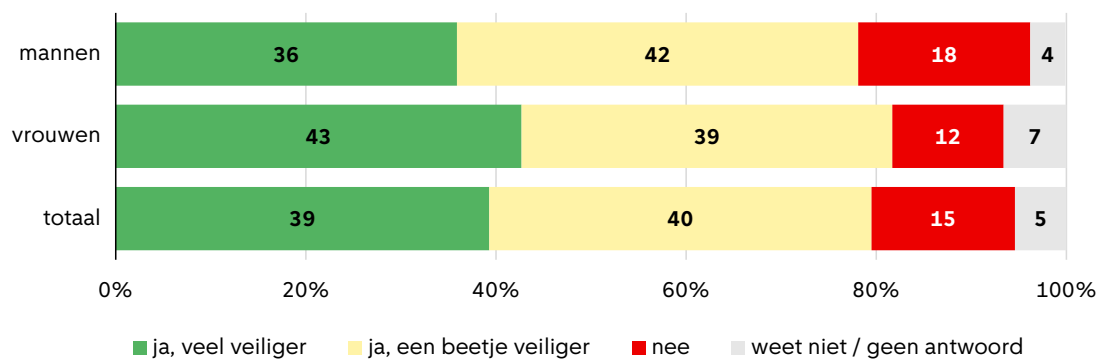
Van de reizigers die bewust zijn van surveillanten in het OV in Zaanstreek-Waterland heeft zes procent ze vaak gezien (figuur 5.2). Twee derde van de reizigers (32%) zag ze soms. 39 procent zag zelfden surveillanten. Verder heeft 21 procent nooit surveillanten gezien.

Figuur 5.2 Hoe vaak heeft u in de afgelopen 12 maanden in het openbaar vervoer in Zaanstreek-Waterland mensen die in uniform surveilleren gezien? (2025, n=361, procenten)

De meeste reizigers die de surveillanten in de afgelopen 12 maanden hebben gezien in het OV, ervaren dat ze zich veiliger voelen door hun aanwezigheid. Zo geeft 39 procent aan zich veel veiliger te voelen door de aanwezigheid van toezicht en handhaving en 40 procent geeft aan zich een beetje veiliger te voelen (figuur 5.3). Verder geeft 15 procent aan zich niet veiliger te voelen door de aanwezigheid van toezicht en handhaving. Vrouwen geven vaker aan zich veel of een beetje veiliger te voelen door de aanwezigheid van toezicht en handhaving dan mannen.

Figuur 5.3 Voelt u zich veiliger in het openbaar vervoer in Zaanstreek-Waterland door de aanwezigheid van toezicht en handhaving? (2025, n=269, procenten)

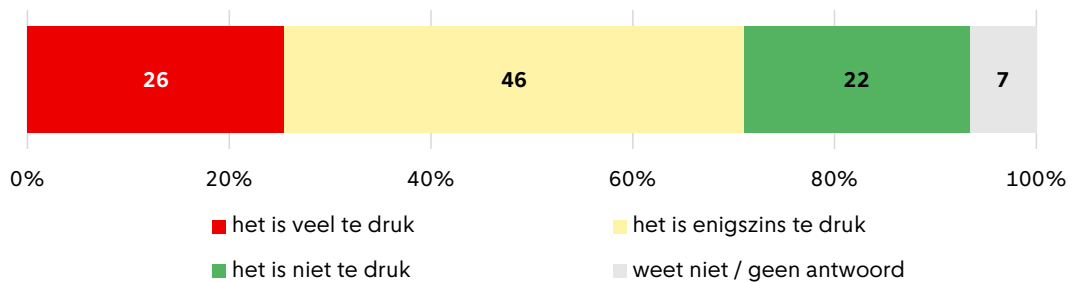

6 Drukke in het OV

In dit hoofdstuk worden de ervaringen van reizigers in Zaanstreek-Waterland met drukte in het OV besproken. Drukke is van invloed op de reiservaring van reizigers en mogelijk ook op ervaren veiligheid en het reisgedrag van de reizigers.

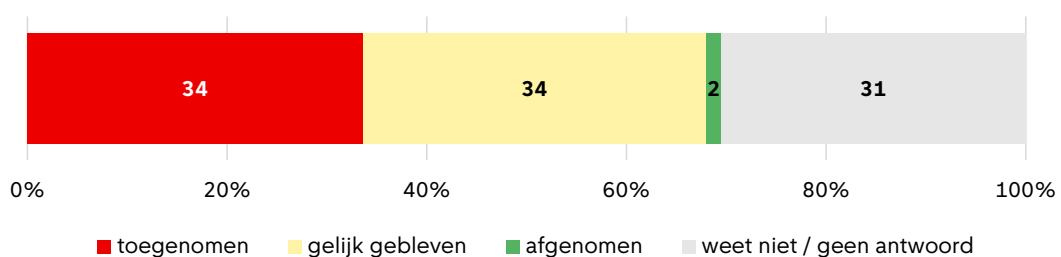
Ongeveer een kwart van de reizigers in Zaanstreek-Waterland geeft aan dat ze vinden dat het veel te druk is in het OV (figuur 6.1). Dit is meer dan in Amstelland-Meerlanden en Amsterdam, waar in beide gebieden 19 procent van de reizigers het veel te druk vinden. Met name reizigers van 16 tot 34 jaar geven aan ze het OV in Zaanstreek-Waterland veel te druk vinden; 36 procent van hen vindt dat. Iets minder dan de helft van de reizigers (46%) vindt het OV enigszins te druk en 22 procent vindt het niet te druk.

Figuur 6.1. Wat vindt u van het aantal reizigers in het openbaar vervoer in Zaanstreek-Waterland? (2025, n=992, procenten)

Van de reizigers vindt 34 procent dat de drukte is toegenomen (figuur 6.2). Slechts twee procent vindt dat de drukte in de afgelopen 12 maanden is afgenomen en 34 procent zegt dat de drukte gelijk is gebleven.

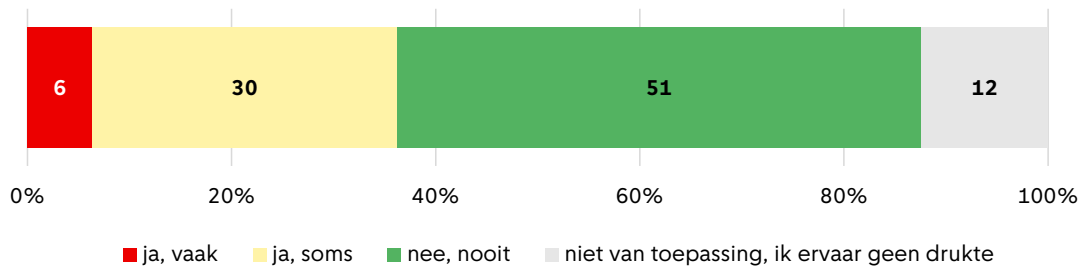
Figuur 6.2. Vindt u dat de drukte in het openbaar vervoer in Zaanstreek-Waterland in de afgelopen 12 maanden is toegenomen, afgenomen of gelijk is gebleven? (2025, n=992, procenten)

Van de reizigers in Zaanstreek-Waterland voelt zes procent zich vaak onveilig door de drukte in het OV in de regio (figuur 6.3). 30 procent voelt zich soms onveilig en 51 procent voelt zich nooit onveilig door de drukte in het OV in Zaanstreek-Waterland.

Vrouwelijke reizigers in de regio voelen zich meer dan mannelijke reizigers vaak of soms onveilig door drukte in het OV; 43 procent tegenover 28 procent. Reizigers die voornamelijk alleen reizen voelen zich onveilig in het OV door drukte dan reizigers die voornamelijk samen reizen (39% tegenover 25%).

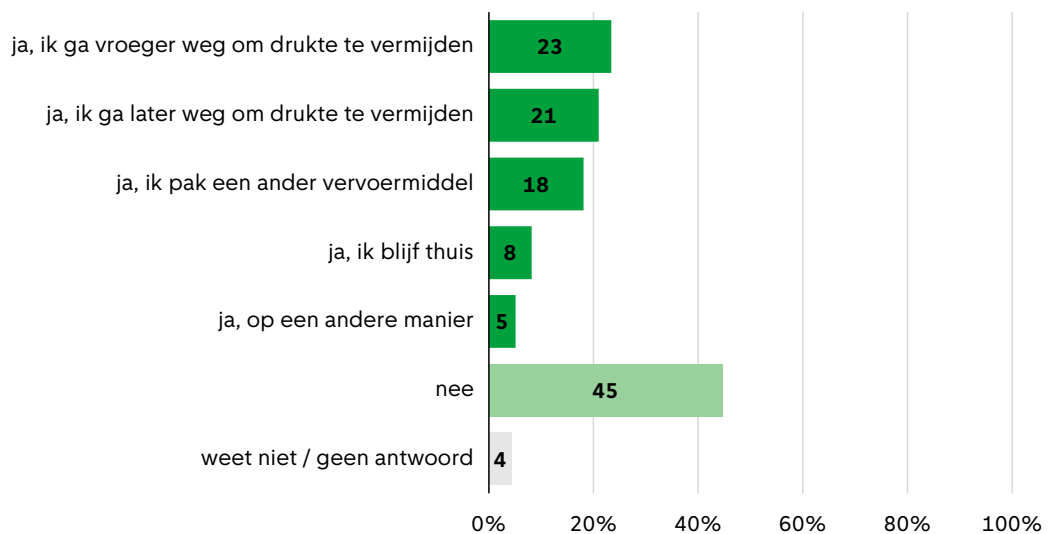
Figuur 6.3 Voelt u zich weleens onveilig door de drukte in het openbaar vervoer in Zaanstreek-Waterland? (2025, n=992, procenten)

Op de vraag of reizigers hun reisgedrag weleens aanpassen door drukte in het OV in Zaanstreek-Waterland, antwoordt het grootste gedeelte dat ze dit niet doen: 45 procent. Ongeveer een kwart (23%) van de reizigers geven aan dat ze vroeger weggaan om de drukte te vermijden. Een iets kleinere percentage (21%) gaat later weg en 18 procent maakt gebruik van een ander vervoermiddel.

Andere manieren waarop het reisgedrag wordt aangepast is, reizen buiten de spits, andere routes te reizen om drukte te vermijden of wachten op de volgende trein of bus.

Figuur 6.4 Past u uw reisgedrag weleens aan vanwege drukte in het openbaar vervoer? (2025, n=992, procenten, meerdere antwoorden mogelijk)

Literatuurlijst

Vervoerregio (2026). *Verkeersveiligheid*. Vervoerregio.nl. Opgehaald van <https://vervoerregio.nl/pagina/20240711-veiligheid>

Bijlagen

	respons MSVOV				bevolking Zaanstreek- Waterland			respons MSVOV		
	zonder weging				1 januari 2025			na weging		
leeftijdscategorie	man	vrouw	totaal		man	vrouw	totaal	man	vrouw	totaal
16-34										
Jaar	n	176	285	461	155815	167775	323661	152	193	345
	%	9,2	15,0	24,2	19,1	20,6	39,8	10,40	13,30	23,70
35-49										
Jaar	n	167	196	363	100820	96606	197440	164	172	336
	%	8,8	10,3	19,1	12,4	11,9	24,3	11,30	11,80	23,10
50-64										
Jaar	n	208	251	459	81556	78260	159820	191	196	387
	%	10,9	13,2	24,1	10,0	9,6	19,6	13,10	13,50	26,60
>64										
Jaar	n	277	343	620	62630	70602	133233	182	205	387
	%	14,6	18,0	32,6	7,7	8,7	16,4	12,50	14,10	26,60
totaal	n	828	1075	1.903	400821	413243	814154	689	766	1455
	%	43,5	56,5	100	49,2	50,8	100	47,40	52,60	100,00

Onderzoek en Statistiek

Postbus 658
1000 AR Amsterdam

onderzoek.amsterdam.nl